

La gran família

La Bisbal d'Empordà s'ha convertit en un important focus de creativitat musical, sorgit d'un grup d'amics nascuts a finals dels setanta que van veure els seus primers concerts a La Tabacalera

Mazoni, Sanjosex, Miquel Abras, The Gramophone Allstars, The Gruixut's, Sanjays, Tarannà... Què passa a la Bisbal d'Empordà perquè hi hagi tantes propostes musicals interessants? Un grapat d'amics nascuts en un any d'importants connotacions en la història del rock, el 1977, van començar a tocar junts en diferents grups quan eren adolescents i van poder veure els seus primers concerts a la ja mítica sala La Tabacalera, on bandes locals com ara Komando Moriles i Moriarty els van demostrar que pujar a un escenari no era una utopia. També ha estat fonamental per a la consolidació de l'escena bisbalenca l'impuls d'un segell discogràfic amb nom d'una cançó de The Clash: *Bankrobber*.

XEVI CASTILLÓN > TEXT

>> Portada del segon disc de Komando Moriles.

Entre moltes altres coses, la Bisbal d'Empordà ha estat sempre terra de bona ceràmica i de músics excel·lents. Només cal recordar que la centenària Principal de la Bisbal és la cobla oficial de la Generalitat de Catalunya. Però els nostres referents són, en aquest cas, més propers: tal com recorden Fredi Faure i Xavier Juanhuix en el seu llibre *Peluts, rockeros i ye-yés a la Girona dels 60* (Fundació Casa de Cultura de Girona, 2006), en els anys seixanta a la Bisbal ja funcionaven un parell de grups de rock: Els Splay's (1966-1970), que «feien versi-

ons en català de cançons conegudes i èxits del moment, dels Beatles, i també cançons tradicionals actualitzades per ballar, a l'estil dels Relámpagos»; i Blue Star (1968-1974), al qual es va incorporar el 1972 Carles Sanjosé, que després va formar El Faristol i el 1977 va ser pare d'un altre Carles Sanjosé, que ara és més conegut com a Sanjosex, un dels actors principals d'aquesta història.

Concerts a La Tabacalera

Fem un salt en el temps. El 1988, l'associació juvenil La Lluna Negra assumeix la gestió d'una sala municipal anomenada La Tabacalera, en la qual es faran, entre moltes altres

A la sala municipal anomenada La Tabacalera es faran, entre moltes altres activitats, desenes de concerts de grups catalans, estatals i internacionals

activitats, desenes de concerts de grups catalans, estatals i internacionals, amb una important presència de ritmes combatius com ara el *punk-rock* i el *ska*. La Tabacalera s'acabarà convertint en un important element dinamitzador de l'escena musical bisbalenca, que ja comença a generar les seves pròpies propostes: grups com ara Komando Moriles, La Família Manson, Club Moriarty i els veïns (de Casavells) Pixamandúrries. Fundats el 1989, els «skatalítics» Komando Moriles es convertiran en un dels grups més populars de les comarques gironines en els anys noranta, quan publiquen amb Tralla Records els seus discos *No retornable* (1994), *Recomendado por 28 de cada 27 fabricantes de lavadoras* (1997) i *44* (1999), abans d'acomiar-se amb el directe *Alive* (2002). Amb un directe molt potent i una repercussió important que els va fer tocar sovint arreu de l'Estat espanyol i en altres països, Komando Moriles és encara ara un referent per a les moltes bandes de *ska* que han sorgit arreu del país seguint en bona part el seu model i la seva manera desacomplexada de reinterpretar els sons jamaicans. A més, la presència de Komando Moriles, juntament amb la de grups que provenien directament de l'escola *punk* del 1977, com ara els «ramonians» La Família Manson i els més conscienciats Pixamandúrries, va crear la sensació que la Bisbal s'havia convertit en el contrapès musical de Girona, on continuava viva la influència de grups com ara Sopa de Cabra, Umpah-pah i tot l'anomenat «rock català», amb influències més clàssiques que s'havien de buscar en els anys seixanta i la primera meitat dels setanta. Una mica al marge d'aquest hipotètic conflicte entre escenes locals es mantenen altres grups com ara Club Moriarty, després anomenats simplement Moriarty, amb un pop-rock que bevia directament de les fonts de la *new wave* dels primers vuitanta.

El Big Bang bisbalenc

En la segona meitat dels noranta apareixen noves propostes com ara The Wonderful Baby Dolls, amb un trepidant pop ballable que neix amb vocació d'arribar al gran públic. En les seves files hi ha Miquel Abras, que en la dècada següent iniciaria una fructífera carrera en solitari. De fet, Abras forma part del reduït nucli dur on va esclatar

ROMÁN YVAN

JORDI GELU - BANKROBER

>> A dalt, Jaume Pla, més conegut com Mazoni i, a sota, Sanjosex.

Komando Moriles és encara ara un referent per a les moltes bandes de ska que han sorgit arreu del país

MARTA PICÓ

>> *Miquel Abras.*

>> *Komando Moriles.*

el Big Bang de l'actual escena bisbalenca, juntament amb Jaume Pla (Mazoni), Carles Sanjosé, Toni Molina i Carles Ramió. «Des d'adolescents estàvem barrejats de totes les maneres possibles en diferents grups, com ara Enderroc, amb el qual vam arribar a tocar a l'última època de La Tabacalera», recorda Pla. Jaume Pla explica així la seva visió del que ha passat a la capital baixempordanesa: «És un fet que a la Bisbal sempre hi ha hagut músics, un fenomen diferent, no únic, però sí especial, que neix d'una suma de factors. Per a nosaltres va ser molt important poder veure en directe, quan érem adolescents, grups propers com ara Komando Moriles i Moriarty: vèiem que allò que ells feien era divertit i sobretot que era factible seguir el seu exemple, i t'entrauen ganes de fer-ho a tu també. I de la mateixa manera que nosaltres ens fixàvem en altres grups, ara en surten d'altres per als quals nosaltres som el referent: hi ha per exemple un nou grup anomenat Massagran i el Calidoscopi, en què toquen dos nebots d'en Toni Molina.

Els tenen un tiet al qual sempre han vist tocar la bateria, i ho troben molt natural». Realment, el de Molina és un cas a part: ha estat i és bateria de desenes de grups, alguns dels quals han funcionat simultàniament, des de Jellyfish Skies (d'on també sortirà més tard el duet electrònic Mr Hubba y El Mono Inventor) fins a The Gruixut's, passant per les bandes dels seus amics d'adolescència, Mazoni, Sanjosex i Miquel Abras.

Bankrobber

Amb el canvi de mil·lenni, els músics bisbalencs es troben en ple procés de reinvençió: mentre alguns membres de Moriarty, Komando Moriles i The Wonderful Baby Dolls proven sort amb El Frenillo de Gauguin, un grup de divertides versions kitsch amb una estètica tan al·lucinant com el seu nom (una referència directa i implacable als donostiarres La Oreja de Van Gogh), Jaume Pla fa equip amb Richie Álvarez i Paco Jordi en un nou grup que primer es diu Holland i finalment Holland Park. Fan música en anglès, molt connectada a les últimes tendències de l'escena independent internacional, però amb un segell força propi. Holland Park va deixar com a llegat dos discos, *Welcome to Holland Park* (2002) i *Things were easier when we played music* (2003), que seran respectivament la primera i la quarta referència del catàleg d'un nou segell independent fundat majoritàriament per bisbalencs, Bankrobber, que es convertirà en un dels més actius i interessants del país i llançarà les carreres de Mazoni, Sanjosex, Guillamino, Espaldamaceta i altres propostes tant o més interessants.

Marçal Lladó, un dels membres de l'equip Bankrobber, té una opinió ambivalent sobre l'existència real d'una escena bisbalenca: «L'escena bisbalenca existeix i no existeix. Existeix perquè hi ha una connexió innegable entre els seus membres, ja que musicalment han crescut junts i les col·laboracions entre ells són àmplies i es porten a terme en els sentits més diversos. I no existeix perquè estilísticament és complicat posar en un mateix sac una sèrie d'artistes molt diferents entre ells. El que sí és evident és que la música ha servit per tornar a posar la Bisbal al mapa. Que un poble com el nostre surti a la premsa i a la televisió en forma de bona notícia, no

Miquel Abras forma part del nucli dur on va esclatar el «big bang» de l'escena bisbalenca, juntament amb Jaume Pla, Carles Sanjosé, Toni Molina i Carles Ramió

té preu». En tot cas, Lladó subratlla que Bankrobber no és un segell endogàmic ni excloent: «Mai no hem fitxat un grup pel fet de ser de la Bisbal, però tampoc no hem renunciat a cap grup bisbalenc per aquest motiu. Tenim el privilegi de conèixer de prop el que es cou al poble i, quan hi ha coses que ens criden l'atenció, per sort som els primers a veure-les. Jo crec que això no només passa a la Bisbal sinó que a cada poble, si busques amb lupa, hi pots trobar artistes molt interessants».

Acabada l'aventura de Holland Park, Jaume Pla es reinventa en solitari com a Mazoni. Debuta amb un disc en anglès, *7 songs for a sleepless night* (2003), però el seu següent treball ja serà en català: *Esgarrapada* (2006) el presenta com un dels nous grans talents de la música catalana, amb un llenguatge musical i poètic molt personal. Després vindran *Si els dits fossin xilòfons* (2007) i la confirmació d'*Eufòria 5-Esperança 0* (2009). Fidel a Bankrobber, continuarà publicant amb ells un directe acústic —que inclou 13 cançons— gravat durant una intensa gira de 31 concerts en 31 dies, *13.31* (2010), fins arribar al seu recent i també excel·lent *Fins que la mort els separi* (2011). Mazoni, un home que viu només per i per a la música, té el seu propi estudi mòbil, el Paracetamol, i exerceix sovint com a productor d'altres músics, per exemple dels últims discos de Miquel Abras i Sanjays.

No tan prolífic com el seu amic Mazoni, però sí força regular i sempre encertat, és Sanjosex, que també té una manera molt peculiar d'explicar el món que l'envolta, amb una combinació de nostàlgia d'altres temps i altres ritmes vitals menys accelerats, i de reivindicació del paisatge empordanès. Aquest arquitecte músic ha publicat fins ara tres discos, també amb Bankrobber: *Viva!* (2005), *Temps i rel·lotge* (2007) i *Al marge d'un camí* (2010).

Un altre bisbalenc nascut el 1977, com Mazoni i Sanjosex, és Miquel Abras. Va publicar el seu primer disc amb The Wonderful Baby Dolls el 1997, però va haver d'esperar gairebé una dècada per iniciar una carrera en solitari en què ha sabut mantenir un bon equilibri entre qualitat i comercialitat. Ha publicat quatre discos amb la discogràfica gironina Música Global: *Entre mil vidres trencats* (2006), *M'agrada sentir*

>> *The Gramophone Allstars.*

el que tu sents (2008), *Temps de zel* (2010) i *Equilibris impossibles* (2012).

L'escena bisbalenca, institucionalitzada fins i tot amb un CD recopilatori titulat justament així i publicat per l'àrea de Joventut de l'Ajuntament, està donant moltes altres sorpreses: bisbalencs són també Genís Bou, el líder de The Gramophone Allstars, amb tres discos en què el grup ha anat derivant del *ska* al jazz i altres gèneres; i Sisu Coromina, al capdavant de Tarannà, presentat en societat com «un grup de jazz que toca cançons». L'escena bisbalenca continua donant grates sorpreses com ara Sanjays, un grup jove i ple de vitalitat rockera i festiva, que ha publicat recentment el seu segon disc, *Laboratorium*, també amb Bankrobber i amb Mazoni com a productor. Realment, aquests bisbalencs són una gran família.

>> *Sanjays.*

Xevi Castillón
és professor, editor i músic.

BANKROBBER

L'escena bisbalenca continua donant grates sorpreses com ara Sanjays, un grup jove i ple de vitalitat rockera i festiva